

บรรยายพิเศษ เรื่อง “ศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับงานพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย ณะหัลัน

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันนี้คนกรุงเทพฯ รู้จักข้าวยา 5 สี หรือข้าวยาเบญจรงค์ ขนมหินหรือลิซอร์ซึ่งเป็นชื่อที่พี่น้องมุสลิมเรียกกัน เขาอยากให้เราเข้าใจในอัตลักษณ์ของเขา ดังเช่นในกรณีที่ถูกถามว่ามวยไทยจะไม่ใช่ที่รู้จักจึงนำเสนอว่า Kick Boxing แต่ประเทศญี่ปุ่นบอกว่า Kick Boxing ก็เป็นของประเทศเขา ดังนั้นจึงควรจะนำเสนอชื่อว่า “มวยไทย” แทน อย่างนี้เป็นต้น

ในเรื่องของการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ตามนโยบายของรัฐบาล โครงการนั้นต้องมีส่วนช่วยยกระดับรายได้ของคนในพื้นที่ เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนในพื้นที่และของประเทศ และต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน เพราะว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคน การพัฒนาคนต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต การทำงานก็ต้องลงไปทำงานกับคนที่เป็นมุสลิม อยู่ในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มลายู ต้องให้เกียรติคนในพื้นที่ การศึกษาวิจัยเรื่องของอาหารฮาลาลซึ่งเป็นอาหารของมลายู-ไทย ทั้งหมดส่งผลในเรื่องของธุรกิจการค้าเพื่อที่จะยกระดับรายได้ และถ้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของคุณภาพ ความปลอดภัยก็ต้องใช้เรื่องวิทยาศาสตร์ฮาลาลกำกับร่วมกับทางฝ่ายศาสนา ให้นึกถึง “ศาสนา รับรอง วิทยาศาสตร์รองรับ” เรามีศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานจังหวัดปัตตานี ที่จังหวัดปัตตานีนี้แม้ว่าจะเป็นพื้นที่ที่อันตรายแต่ก็ไม่มีใครมาทำร้ายเพราะความกลมกลืนกับคนในพื้นที่จนทางศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ก็ให้ความชื่นชม

ประชากรมุสลิมในประเทศไทย ปี 2551 มีประมาณ 4.44 ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ 7.03) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 63.12 ล้านคน ยืนยันได้ว่าประชากรมุสลิมที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศนั้นมีคุณภาพ

จำนวนประชากรมุสลิมภาคใต้ปี 2551

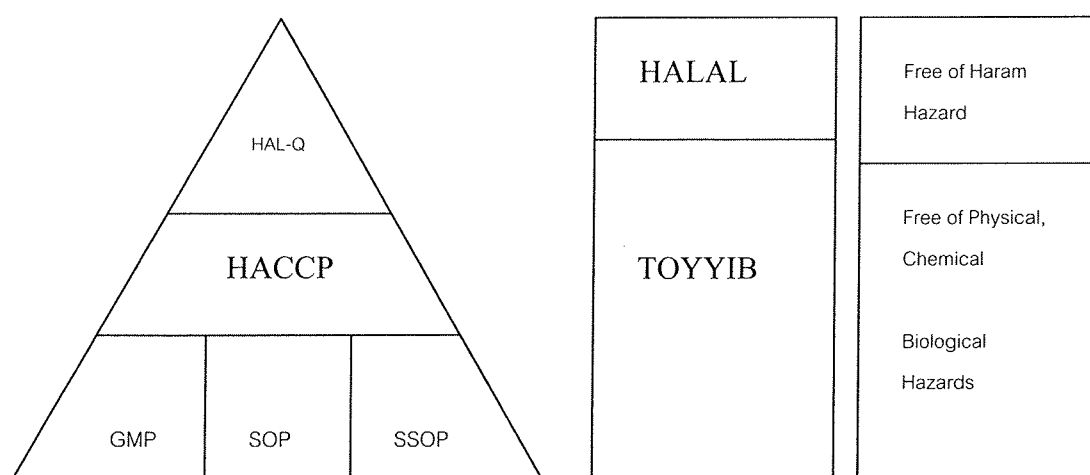
พื้นที่	ประชากรรวม	มุสลิม	ร้อยละ
พื้นที่ภาคใต้	8,741,545	2,811,139	32.16
นราธิวาส ปัตตานี ยะลา	1,837,626	1,499,258	81.59
5 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3,461,803	2,151,001	62.14
6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน	2,081,651	703,789	33.81
5 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ไม่รวมปัตตานี นราธิวาส)	4,822,268	608,092	12.61

ในเรื่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามนโยบายของรัฐบาล กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้และกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล มีกลยุทธ์ที่สำคัญคือ พัฒนานิคมอุตสาหกรรม ฮาลาล พัฒนาวัตถุดิบ พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในส่วนของศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลที่ปัตตานี ทางเราเป็นผู้ออกแบบห้องปฏิบัติการ โดยเราก็ส่งนักวิทยาศาสตร์ไปอยู่ที่นั่นด้วยแต่ก็ยังไม่มีการเริ่ม ส่วนที่มีอยู่ก็เป็นระดับ SMEs เรามีโครงการการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

- 1) โครงการอบรมนักวิชาการศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. ผู้ที่มารับการอบรมเป็นโต๊ะครู เป็นอิหม่าม เป็นนักวิชาการศาสนาอิสลาม เราจัดต่อเนื่องมา 2 ปี ปีหน้าก็จะยังจัดอยู่
- 2) โครงการอบรมพนักงานเชือดสัตว์ ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. โดยทั่วไปอบรมกัน 1 วัน แต่ทางเราจัดให้มีการอบรม 5 วัน 30 ชั่วโมง พาไปดูโรงงานให้รู้จักกับกระบวนการนำผลิตภัณฑ์สัตว์ไปใช้ประโยชน์ในโรงงานอุตสาหกรรม ได้เรียนรู้ในเรื่องของสัตว์บาล สัตวแพทย์ ช่วยอบรมภายหลังจากการอบรมมีการให้ประกาศนียบัตรจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะนำไปใช้ที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งรายได้ของพนักงานเชือดสัตว์ที่ประเทศมาเลเซียประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่ในประเทศไทย ประมาณ 4,000 บาทต่อเดือน
- 3) โครงการอบรมนักธุรกิจ SMEs ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. และสำนักงานประมาณกระทรวงพาณิชย์ ที่ผ่านมามีการจัดอบรมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเดินทางไปอบรมต่อที่จังหวัดภูเก็ต มีการจัดอภิปรายการสร้างเครือข่ายฮาลาลอันดามัน เพราะฝั่งอันดามันมีตลาดที่สามารถสร้างรายได้ได้มากกว่า ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และต้องหาตลาดให้กับทาง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย
- 4) โครงการอบรมนักวิทยาศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. เริ่มดำเนินการอบรมนักวิทยาศาสตร์ให้กับหลายมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและหาดใหญ่ ทางจุฬาฯ ก็รับนักศึกษาจากสถาบันเหล่านี้มา

อบรมประมาณ 5-6 เดือน รวมทั้งมีการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่โดยมีการลงนามร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ด้วย

5) โครงการอบรมผู้บริโภคด้านวิทยาศาสตร์ฮาลาล เราต้องการให้ผู้บริโภคนั้นรู้จักอาหารในเชิงโภชนาการ ทางคณะสหเวชศาสตร์ก็ไปอบรมในเรื่องของโภชนาการที่จังหวัดยะลา เราก็มีทุนให้จำนวน 300 ทุน แต่มีผู้มาลงทะเบียนจำนวน 1,042 คน มีแนวคิดในการวางระบบคือ

วันนี้มีนักวิทยาศาสตร์ของศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาฯ อยู่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีนักวิทยาศาสตร์ฮาลาลวางระบบ โดยทับไปในระบบของ HACCP และ GMP เรามองระบบแบบเดิมเป็น TOYYIB เราพิจารณาเรื่องของอันตรายต่างๆ กำหนดจุดและเรียกกระบวนการของเราที่พัฒนาขึ้นมาใหม่นี้ว่า HAL-Q ในที่สุดทางโรงงานก็ภูมิใจมากที่ทางมาเลเซียบอกว่าหากได้รับการรับรอง HAL-Q ก็เป็นที่น่ายินดีใช้เวลาในการอบรมและวางระบบอยู่กับคนงานประมาณ 6 เดือน มีการตรวจวัดคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีการตรวจประเมิน ที่ผ่านมามีการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ WHASIB หรือ World of Halal Science, Industry and Business Conference ที่จังหวัดภูเก็ตและกระบี่ นอกจากนี้ก็มีการสร้างเครือข่ายนานาชาติด้าน Halal S&T เริ่มตั้งแต่ปี 2548 IMT-GT Lab Network, ปี 2552 พัฒนามาเป็น GLOBAL Lab Network, ปี 2553 HOST Network Logistics

6) โครงการ IMT-GT Halal Expo ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. มีการส่งนักธุรกิจจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าไปร่วมงานที่จังหวัดภูเก็ตและกระบี่

7) โครงการวางระบบ HOST หรือ HAL-Q Open Source Technology กำลังเสนอของบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ผ่านมามีการลงนามความร่วมมือของ 10 องค์กรจาก 7 ประเทศ เช่น แอฟริกาใต้ ตุรกี เยอรมัน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น เริ่มต้นจากระบบการผลิตวัตถุดิบ ระบบการผลิต ระบบโลจิสติกส์ ระบบการขนส่ง ถึงระบบ warehouse ระบบการกระจายสินค้า distribution center ศูนย์ร้านค้าและผู้บริโภค ทั้งหมดเชื่อมโยง Supply Chain หรือ Value Chain ทั้งหมดวางระบบเป็น HAL-Q แล้วนำเข้าไปในพีดีเอ เรียกกระบวนการนี้ว่า HIT จากนั้นก็เชื่อมโยงเข้ากับระบบที่ทางโรงงานมีอยู่ การใช้ Open Source จะเป็นการสร้างฐานเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เป็นจริง อิสลามสอนว่าต้อง

เป็นมือบนถ้ารับมา 1 ก็ต้องให้ 10 ในอนาคตก็จะมีพัฒนาระบบเพื่อเชื่อมโยงมากขึ้น ในที่สุดก็จะได้ระบบ HOST System ที่สมบูรณ์ เป็นงานชิ้นแรกในโลก เหล่านี้คือเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้

8) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาวบ้าน ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้หลักการวิทยาศาสตร์ฮาลาลเข้ามาช่วยในการทำงาน ชาวบ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ก็สามารถที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนของตนเองส่งขายยังต่างประเทศได้ ใช้หลักการของการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาฝีมือชาวบ้าน น้องชายของอดีตผู้นำประเทศมาเลเซีย ได้มีโอกาสชิมอาหารฝีมือของพี่น้องมุสลิมก็ชมว่าอร่อยแม้แต่ชาวมาเลเซียเองยังสู้ไม่ได้ ท่านให้การยอมรับว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดี ที่ผ่านมาก็ได้มีการจัดแสดงสินค้าของชาวบ้านที่ประเทศฝรั่งเศส สินค้าที่นำไปแสดง เช่น ดอกเฟื่องฟ้าทอดกรอบ มะพร้าวกะทิ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการลงนามความร่วมมือกับ ศอ.บต. ในการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลด้วยระบบคลัสเตอร์

9) โครงการยกระดับร้านอาหาร/ภัตตาคาร ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงพาณิชย์ นอกจากนี้ยังมีการทำหนังสือส่งเสริมกิจกรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น หนังสือเรื่องอาหารอัตลักษณ์มลายู - ไทย ครัวมุสลิมชายแดนใต้, ครัวฮาลาลชายแดนใต้ รายได้ที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือก็จะนำไปใช้ในการพัฒนาโครงการที่ภาคใต้ต่อไป

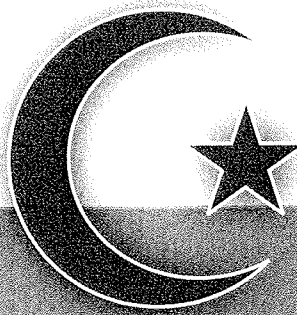
10) โครงการพัฒนาระบบ Halal-Q ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร ได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. สภาพัฒนาและสำนักงานประมาณ ในส่วนของการพัฒนาห้องปฏิบัติการกลางนิติวิทยาศาสตร์ฮาลาล จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2538 เป็นหน่วยแรกในโลกที่ได้รับ ISO 17025

11) โครงการสร้างนักสหเวชศาสตร์จากนักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคณะเวชศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมกับ ศอ.บต. และสำนักงานประมาณ ซึ่งที่ผ่านมามีนิสิตจาก 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ามาศึกษาต่อในคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาฯ มาเรียนโดยได้ทุนของศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาลและงบประมาณจาก ศอ.บต. โดยมีงบประมาณสนับสนุนด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การเรียนภาษาเพิ่มและ ผู้ปกครองก็สามารถมาเยี่ยมได้ มีโครงการอบรมนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มริคโก อินโดนีเซีย จอร์แดน อียิปต์และจีน นอกจากนี้ยังได้มีการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ได้มีโอกาสแสดงศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ในครั้งนี้ก็มาแสดงที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

12) โครงการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ WHASIB ได้รับการสนับสนุนจาก อบจ. ภูเก็ต สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) กระทรวงอุตสาหกรรมและอีกหลายหน่วยงาน

13) โครงการอบรมนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในต่างประเทศ ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมอื่นๆ ของศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล เช่น การนำเสนอกิจกรรมผ่านสื่อในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำงานร่วมกับสื่อในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดโครงการโภชนาการในเดือนรอมฎอน จัดทำหนังสือ Halal Insight ทั้งหมดนี้ก็เป็นข้อมูลที่น่าเสนอเพื่อให้เห็นว่าไม่ใช่มีเพียงแต่ศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาลเท่านั้นแต่ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาในพื้นที่ ด้วยพระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสร้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ให้แก่พระบิดาของท่านคือพระปิยมหาราช และขณะนี้ผู้ที่ร่วมกันสานต่อก็คือบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อที่จะทำให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เป็นเสาหลักของแผ่นดิน

ก้าวสู่ประเด็นสำคัญของสังคมมุสลิมไทย
ในปัจจุบันและอนาคต

ปาฐกถา นำ เรื่อง “มุสลิมกับการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก”

อาจารย์ วันมูหะมัดนอร์ มะทา
อดีตรองประธานรัฐสภา

ขอความสุขสันต์จงมีแด่ทุกท่าน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากจุฬาราชมนตรี คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย ท่านอธิการบดี ท่านรองอธิการบดี ท่านผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา ท่านวุฒิสมาชิกและท่านผู้มีเกียรติที่เคารพนับถือทุกท่าน ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาบรรยายในห้องประชุมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ในวันนี้เป็นการประชุมวิชาการวันที่สองของสถาบันเอเชียศึกษาในหัวข้อเรื่องมุสลิมในแผ่นดินไทย

ในฐานะที่เป็นมุสลิมคนหนึ่ง และในฐานะที่เป็นศิษย์เก่าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องขอแสดงความยินดีเช่นเดียวกับท่านจุฬาราชมนตรีและอีกหลายท่านที่สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้จัดการสัมมนาในเรื่องของมุสลิมในประเทศไทย อย่างที่ท่านประธานได้กล่าวไว้เมื่อสักครู่นี้ว่า ถึงแม้ว่ามุสลิมในประเทศไทยจะอยู่คู่กันมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแต่ก็ต้องยอมรับว่ามีคนในประเทศไทยที่เข้าใจมุสลิมยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ความไม่เข้าใจหรือความเข้าใจที่ไม่ตรงกันก็ย่อมที่จะเกิดปัญหาขึ้นมาในสังคมได้เช่นเดียวกัน คนจำนวนมากเข้าใจว่าคนมุสลิมคือคนที่ไม่ทานหมู ซึ่งความจริงแล้วการบริโภคของคนมุสลิมซึ่งอาจารย์วินัยก็จะชี้แจงได้ว่าขอให้รับประทานอาหารฮาลาลซึ่งพวกเรากินกันตามปรกตินั้นก็รับประทานได้ จึงแสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในศาสนาอิสลามของประชาชนทั่วไปนั้นยังมีไม่มากพอ

การจัดสัมมนาในครั้งนี้ถือว่าเป็นการจัดในทางที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จมาด้วยพระองค์เอง การสัมมนาของสถาบันฯ ในครั้งนี้จึงนับว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่ต้องบันทึกไว้ว่า การสัมมนาในครั้งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยที่ก่อตั้งโดยองค์พระมหากษัตริย์คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ที่ทรงก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และได้จัดการสัมมนาในประเด็นนี้ขึ้นซึ่งก็คิดว่าน่ายกย่องและเป็นกิจกรรมที่น่ายกย่องของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะสถาบันอุดมศึกษานั้นคงไม่เพียงพอแต่ให้ความรู้ในทางโลกด้านใดด้านหนึ่ง ความจริงสิ่งที่ผมอยากจะเห็นคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยน่าจะมีหลักสูตรที่สอนในเรื่องอิสลามศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีไปจนถึงระดับปริญญาเอก ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องแปลกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ จะสอนในเรื่องของศาสนา เพราะเรื่องศาสนาคือสิ่งที่ทุกคนควรเรียนรู้ร่วมกัน คนที่มีศาสนาก็ย่อมเป็นคนที่มีคุณธรรม ไม่ว่าจะจบไปเป็นนักปกครอง

วิศวกร แพทย์ เกษกร สื่อมวลชน ฯลฯ ถ้าเขามีหลักแห่งศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดเขาก็ย่อมเป็นแพทย์ที่ดี เป็นสื่อมวลชนที่ดี มีขอบเขตแห่งจริยธรรมในวิชาชีพนั้นๆ เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนและมีศาสนาอยู่ในมหาวิทยาลัย ผมคิดว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความมั่นคงทางจิตใจและทางร่างกาย ไม่ใช่ทางสมองเพียงอย่างเดียว แต่มีจิตใจที่งดงามอยู่ในผู้ที่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นด้วย ซึ่งผมเชื่อมั่นว่ากิจกรรมในครั้งนี้จะจุดประกายแห่งการนำหลักการที่ดีงาม หลักการของคุณธรรมมาอยู่ในแวดวงของวิชาการที่ไม่มีขอบเขตและการขวางกั้น ในหลักการศาสนาแท้จริงแล้วคือการบูรณาการเอาความดีงามดังที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักจุฬาราชมนตรี กล่าวไว้ว่าโลกจะอยู่ไม่ได้ถ้าปราศจากซึ่งนักวิชาการและนักวิชาการที่ดี ที่จะนำไปสู่หนทางแห่งความดีงามของทุกสิ่งทุกอย่างคือนักวิชาการที่รวมเอาหลักของศาสนาอยู่ในจิตใจด้วย จึงขอชมเชยและขอสนับสนุนว่ากิจกรรมในครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่ดีและน่าจะได้รับ การสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการนำเสนอในวันนี้คือ **“มุสลิมกับการอยู่ร่วมกันในสังคมโลก”** การอยู่ร่วมกันในสังคมโลก เพราะสังคมโลกก็เกิดขึ้นจากสังคมเล็กๆ สังคมของครอบครัว สังคมของหมู่บ้าน สังคมของจังหวัด สังคมของประเทศและไปสู่สังคมของภูมิภาคและสังคมของทั้งโลก และมุสลิมแน่นอนว่าต้องอยู่ในทุกสังคม มุสลิมก็คือคนอยู่ในสังคมนี้ และมุสลิมนั่นคือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามคือศาสนาที่มุ่งสอนในเรื่องของสันติสุข สันติภาพ ความเป็นเอกภาพ เพราะคำว่า **“อิสลาม”** หมายถึงสันติ สันติก็คือความสงบ การอ่อนน้อมถ่อมตน การที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีสันติสุข และหัวข้อที่ตั้งขึ้นมานี้ก็สามารรถตั้งคำถามได้หลายคำถามว่า เช่น มุสลิมมีปัญหาการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมโลกหรือจึงต้องมาพูดในประเด็นนี้ หรือสังคมโลกในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่องของกายภาพหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมหรือความรวดเร็วของเทคโนโลยีสังคมมุสลิมต้องเปลี่ยนแปลงและปรับให้เข้ากับสิ่งเหล่านี้ จึงจะอยู่รอด หรือว่าคนมุสลิมกำลังถูกมองในแง่ร้าย มุสลิมกำลังถูกแทรกแซง มุสลิมกำลังถูกรุกรานจึงต้องสนทนากันในประเด็นนี้ เหล่านี้คือหัวข้อที่ได้ตั้งคำถามว่าเรามีปัญหาในเรื่องเหล่านี้หรือไม่

เมื่อผมได้รับหัวข้อนี้ก็ได้อะไรคร่าวๆ อย่างรอบคอบแล้ว ขอเรียนต่อท่านทั้งหลายที่มาร่วมในงานสัมมนาครั้งนี้ว่า ในความเป็นจริง มุสลิมผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือหลักการของศาสนาอิสลามนั้นไม่มีปัญหาใดๆ กับการอยู่ในสังคมโลก สังคมของประเทศหรือสังคมใดๆ เพราะศาสนาอิสลามนั้นสอนให้การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ ซึ่งผมและวิทยากรท่านอื่นจะได้กล่าวต่อไป แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิมก็ดี ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ดี หรือในสังคมโลกตะวันตก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ดี ในโลกมุสลิมก็ดี เพราะเหตุใดจึงเกิดปัญหานั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ใช่หลักการของศาสนาและไม่ใช่ปัญหาของมุสลิม แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะความไม่เข้าใจในเรื่องของหลักการของศาสนาอิสลาม เพราะไม่เข้าใจในเรื่องของมุสลิม แม้กระทั่งมุสลิมเอง ก็ไม่ได้หมายความว่าคนมุสลิมจะรู้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานซึ่งเป็นธรรมนูญหลักการดำรงชีวิตของอิสลามทั้งหมด บางคนอ่านหลายรอบแต่ก็ยังไม่เข้าใจในความหมาย เจตนาและโอองการของพระผู้เป็นเจ้าและสามารถบอกผู้อื่นได้หรือไม่ ก็ยังคงเป็นคำถามอยู่ เพราะพระมหาคัมภีร์ อัลกุรอานนั้นเป็นภาษาอาหรับ เช่นเดียวกัน ก็ไม่ได้หมายความว่าคนอาหรับจะรู้ความหมายทั้งหมด ดังนั้นก็ต้องเรียนต้องศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นคนที่ไม่ใช่อิสลามก็ยังไม่เข้าใจในเรื่องของศาสนาอิสลาม นั่นคือปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นคือการให้การศึกษา การเรียนรู้ ทั้งมุสลิมก็ต้อง

เรียนรู้หลักการของศาสนาอิสลามอย่างถูกต้อง หลักการอิสลามไม่ได้หมายความว่าไปสู่โลกหน้าหรือหลักการของศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่หลักการของศาสนาคือต้องบูรณาการที่จะอยู่ในโลกของปัจจุบันและในโลกหน้าอย่างสมดุล ท่านศาสดาก็กล่าวไว้ว่ากินให้พอดี กินอย่าให้เต็มกระเพาะและในระหว่างที่กินก็ให้นึกถึงคนที่ยังไม่ได้กินด้วย ท่านศาสดากล่าวว่าท่านจะไม่สามารถได้รับความรักจากฉัน ท่านไม่ได้เป็นพวกฉัน ถ้าท่านนอนหลับด้วยความอึดหิว กินแล้วนอนหลับอย่างมีความสุขในขณะที่เพื่อนบ้านยังหิวโหยอยู่ แสดงว่ามุสลิมนั้นสอนให้เราอยู่ในสังคมกันอย่างมีความสุขด้วยกัน เจือจุนกัน ถ้าเราอึดคนในบ้านต้องอึดด้วย แม้คนในบ้านอึดก็ยังไม่เพียงพอ เพื่อนบ้านของเราต้องอึดด้วยนี่คือหลักของการอยู่ร่วมกันที่ชัดเจน

แม้แต่ลูกเขยของท่านศาสดาซึ่งเป็นผู้นำที่ตามหลังมานั้น ท่านก็ได้ปฏิบัติและเป็นตัวอย่างในเรื่องของการอยู่ร่วมกันนี้ อาหารที่ท่านมีท่านจะแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านก่อน บางครั้งท่านกลับมาบ้านท่านเห็นภรรยาและลูกยังไม่ได้กินอาหารและถามว่าเพราะเหตุใดจึงยังไม่ได้กินอาหาร ภรรยาจึงตอบว่าเราจะกินก็ต่อเมื่อคนอื่นได้กินแล้ว วันนี้มีคนยากจนเข้ามาขออาหารกินแต่เราก็ให้กับผู้ที่มาขอ บุตรเขยของท่านศาสดาจึงออกไปซื้ออาหารแต่ระหว่างทาง มีคนมาขอก็แบ่งให้ กลับมาที่บ้านจึงบอกกับภรรยาและลูกว่านำอาหารมาได้แค่นี้ จะกินอึดหรือไม่อึดก็ไม่เป็นไร เพราะคนอื่นเขาต้องการอาหารเช่นเดียวกัน นี่คือนิยามของการอยู่ร่วมกันในสังคมอิสลาม ที่ต้องมีความเห็นอกเห็นใจกัน ความเห็นอกเห็นใจกันนี้ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะกลุ่มมุสลิมที่มีต่อมุสลิมด้วยกันแต่เพียงเท่านั้น มีหลายครั้งที่ท่านศาสดาได้แสดงให้เห็นว่าเพื่อนบ้านหรือกลุ่มคนที่ไม่ใช่มุสลิม เราก็ต้องให้ความเจือจุนเช่นเดียวกัน ท่านศาสดาได้บอกเอาไว้ว่าครั้งหนึ่งมีชายผู้หนึ่งสั่งให้คนไข้ไปเชือดแพะ เมื่อเชือดเสร็จแล้วก็สั่งให้แบ่งให้กับชาวยิวด้วยคนรับใช้ก็ตกใจ ท่านจึงบอกว่าท่านศาสดาได้สั่งว่าต้องไปช่วยเหลือเพื่อนบ้านทั้งคนที่นับถือศาสนาอิสลามและไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม ท่านปฏิบัติกับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเหมือนกับคนที่รับมรดกจากท่าน คือเหมือนลูกหลานของท่าน

เหล่านี้คือตัวอย่างของการอยู่ร่วมกันและคำสอนของศาสนาอิสลามที่พูดไว้อย่างชัดเจน แล้วก็ไม่ใช่แค่กับเพื่อนมนุษย์เท่านั้นที่เราเผื่อแผ่กัน ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานได้บอกว่ามีผู้หนึ่งคนหนึ่งตายแล้วต้องไปตกนรกเพราะไปขังแมวไว้ตัวหนึ่ง ไม่ให้อาหารและไม่ปล่อยให้ออกไปกินอาหาร ดังนั้น เมื่อตายไปจึงต้องตกนรก นี่คือการทรมานสัตว์ ไม่นับถึงการฆ่าคน การฆ่าเพื่อนมนุษย์ ฆ่าคนที่ไม่มีความผิดก็ยอมบาปมาก และสำหรับคนที่ทำดีกับสัตว์ก็มีอานิสงค์เช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่า ชายคนหนึ่งกระหายน้ำมาก เดินข้ามถนนไปเจอบ่อน้ำก็ก้มลงไปตักน้ำขึ้นมาดื่ม เมื่อจะเดินข้ามถนนกลับ ก็เจอสุนัขซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สกปรก ซึ่งถ้าใครโดนก็ต้องไปล้างให้สะอาด แม้แต่สัตว์สกปรกชายผู้นี้เห็นสุนัขตัวนั้นกำลังหาน้ำบนดินเพราะหิวน้ำ เขาก็ย้อนกลับข้ามถนนไปตักน้ำใส่รองเท้านำมาให้น้ำสุนัขตัวนั้นกิน และผลจากการทำความดีครั้งนี้ก็สามารถลบล้างบาปที่เขาทำอยู่และได้ขึ้นสวรรค์ เพราะให้น้ำกับสุนัขที่กำลังจะตายเพราะอดน้ำ นี่คือนิยามของการอยู่ร่วมกันในสังคมมุสลิม

ผมอยากจะกล่าวไว้อย่างสั้นๆ ว่า หลักการทั้ง 5 ประการของศาสนาอิสลาม พระเจ้าก็ทรงกำหนดมาให้เราได้ปฏิบัตินั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าต้องการให้มุสลิมอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุขกล่าวคือ

หลักข้อที่ 1 คือต้องศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้าและยอมรับว่าท่านศาสดามุฮัมมัดคือศาสดาของเรา การศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้านั้นก็ต้องเชื่อฟังคำสั่งของท่านอัลเลาะห์ คือการปฏิบัติตามพระมหาคัมภีร์ อัลกุรอานซึ่งในบทบัญญัติก็มีเป็นจำนวนมากและในบทบัญญัตินั้นมีส่วนเดียวเท่านั้นที่กล่าวถึงเรื่องระหว่างเรากับพระเจ้า เรากับโลกหน้า เรากับสวรรค์ เรากับบาปบุญ มีเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้น แต่ที่เหลือสามในสี่ส่วน กล่าวถึงเรื่องหน้าที่ที่พึงมีต่อมนุษย์ด้วยกัน หน้าที่ของลูกกับพ่อแม่ หน้าที่ของลูกกับญาติ หน้าที่ของมนุษย์กับเพื่อนบ้าน หน้าที่ของคนที่อยู่ภายใต้การปกครองกับผู้ปกครองก็ต้องเชื่อฟังตราบไต่ที่ผู้ปกครองนั้นสั่งงานในหลักของความยุติธรรม ไม่รุกรานในเรื่องสิทธิและเรื่องของศาสนา หน้าที่ของผู้พิพากษาก็มีบัญญัติไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานอย่างชัดเจนว่า ผู้พิพากษาท่านใดที่ไม่ยึดหลักการของตุลาการ ไม่ยุติธรรม เขาต้องบาปมากกว่าคนธรรมดาเป็นสองเท่าและคำตัดสินของเขา ถ้าตัดสินด้วยความอยุติธรรม ตราหังเอียง เขาก็ต้องตกนรก ไม่ใช่ว่าต้องถูกสอบอย่างเดียว เพราะฉะนั้นการเป็นผู้พิพากษาในทัศนะของมุสลิม ก็ไม่ได้เป็นกันโดยง่าย การตัดสินด้วยความลำเอียง หรือปล่อยคนที่ผิดออกไปก็ต้องตกนรกเช่นเดียวกัน ยิ่งถ้าเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองแผ่นดินแล้ว ถ้ายึดตามหลักของศาสนาอิสลามก็จะไม่มีการคอร์รัปชัน คุณอาจโกหกคนอื่นได้แต่คุณโกหกพระเจ้าไม่ได้ ตำแหน่งหน้าที่ในโลกนี้ได้มาเพียงชั่วคราวแต่เราต้องไปอยู่ในโลกที่เป็นนิรันดร์เมื่อวันตัดสินของโลกสุดท้ายมาถึง เพราะฉะนั้นเมื่อศรัทธาในข้อแรก ศรัทธาในพระเจ้าคุณต้องทำความดีงาม ต้องปฏิบัติหน้าที่ของคุณอย่างถูกต้อง ศาลก็ต้องเป็นศาล นักการเมืองก็ต้องไม่คอร์รัปชัน เราต้องรู้ว่าอิสลามได้บอกหน้าที่ไว้หมด

หลักข้อที่ 2 การละหมาด เมื่อละหมาดเสร็จเราก็ขอพร และก็ไม่ได้ขอให้ตนเองอย่างเดียว แต่ขอพรให้ญาติพี่น้อง ขอพรให้ทั้งโลกให้เกิดสันติสุข การละหมาดคนเดียวก็ได้บุญ แต่ถ้าไปละหมาดพร้อมกันในมัสยิดก็จะได้บุญมากกว่า จะได้พบปะและได้ถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน ดังนั้น การละหมาดคือการสอนให้คนอยู่ร่วมกัน

หลักข้อที่ 3 การถือศีลอด คือให้รู้ว่าการอดอาหารเป็นอย่างไร เพื่อให้รู้ความรู้สึกของคนจนเพื่อให้คนที่มั่งมีรู้สึกสงสารคนยากจนและเจือจุนกัน การอดอาหารก็ให้อดทุกคนไม่ได้มีการยกเว้น

หลักข้อที่ 4 การบริจาคซะกาต หรือการบริจาคทาน คือการให้คนอื่น การบริจาคทานก็ไม่ได้จำกัดแค่พี่น้องมุสลิมแต่ก็สามารถบริจาคให้ได้หมดทุกคนก็เป็นบุญทั้งสิ้น

หลักข้อที่ 5 การไปฮัจญ์ การไปฮัจญ์ต้องไปที่เมืองมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งผู้ที่ไปก็เป็นมุสลิมซึ่งต้องอยู่ร่วมกันประมาณ 1 เดือน ในระหว่างนั้นก็อาจมีการแลกเปลี่ยนทัศนะกัน หรือแลกเปลี่ยนการค้าขายซึ่งกันและกัน เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าแม้แต่เสาหลัก 5 ประการของศาสนาอิสลามก็ยังพูดถึงเรื่องของการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์

ความจริงแล้ว พระผู้เป็นเจ้าได้สร้างโลกนี้ ได้สร้างมนุษย์ ให้นมนุษย์มีความหลากหลายแต่ไม่ได้ให้ความแตกแยกกัน พระเจ้าบอกว่าฉันสร้างโลกนี้ สร้างมนุษย์ให้หลากหลายเพื่อให้มนุษย์ได้รู้จักกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนกัน นั่นคือสิ่งที่พระเจ้าได้กล่าวไว้ แต่บางครั้งมนุษย์เอาความแตกต่างเหล่านั้นมาเป็นเครื่องของการแบ่งแยก พระเจ้าบอกว่าจริง ๆ แล้วผู้ที่มิเกียรติและเหนือกว่านั้นคือคนที่มีศรัทธาต่อศาสนา ศรัทธาต่อการทำความดีและอ่อนน้อมถ่อมตน เหมือนต้นข้าว ต้นข้าวจะโน้มลง รวงข้าวไหนที่โน้มลงแสดง

ว่าเมล็ดข้าวไม่ลืบ เกี่ยวข้าวได้เยอะ แต่ข้าวรวงไหนที่รวงงั้นขึ้นมาเมล็ดข้าวจะลืบ ความอ่อนน้อมถ่อมตน นำไปสู่ความมีเกียรติ ซึ่งในหลักการของศาสนาแล้วก็สามารถที่จะอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างมีความสุขถ้าเอาหลักการนั้นมาใช้อย่างถูกต้องและเข้าใจโดยการศึกษา

ประการสุดท้ายที่อยากจะกล่าวก็คือว่าการแก้ปัญหาทั้งหมดไม่มีอะไรดีไปกว่าการให้การศึกษา ที่ผ่านมารูปแบบการศึกษาของประเทศไทยไปหลายครั้งแล้วแต่ก็ยังไม่ใช่หัวใจของการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะไปปฏิรูปในเชิงของเนื้อหา ไม่ใช่การปฏิบัติ ถ้าการศึกษาสามารถบูรณาการนำหลักคุณธรรมจริยธรรม ทั้งเรื่องของศาสนาและวิชาการมาอยู่ด้วยกัน ก็เชื่อว่าสังคมนี้ก็จะมีความสุขได้ แม้แต่ประเทศไทยเองในขณะนี้ก็เห็นแล้วว่า การแยกวิชาการและด้านศาสนาออกจากกันก็ไม่ใช่หนทางที่อิสลามกำหนด ขณะนี้ประเทศซาอุดีอาระเบียกำลังบูรณาการเรื่องของการศึกษากันเป็นการใหญ่ ด้วยการสร้างมหาวิทยาลัยที่นำความรู้ด้านศาสนาและวิชาการของทางโลกมาบูรณาการ นำคนที่มีความสามารถทั่วทั้งโลกมาสอน เป็นต้น ก็ถึงเวลาแล้วที่เราจะปฏิรูปบูรณาการการศึกษาเพื่อให้สังคมนี้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข